

Ji.hlava
IDFF 2024
Official
Selection

DA JORI

I KŘIVÝ STROM DÁVÁ STÍN.

REŽIE MARTIN PÁV, NICOLAS KOUREK KAMERA MARTIN PÁV STŘIH MATĚJ BERAN ZVUK / HUDBA ADAM BLÁHA DRAMATURGIE IVANA PAUEROVÁ MILOŠEVIČ, JAKUB REŽNÝ

PRODUCENTI JAN BODNÁR, JARMILA POLÁKOVÁ

WWW.FILMDAJORI.EU

producent

koproducenti

za finanční podpory

záštita

mediální partneři

partneři

distributor

film &
sociologie

Česká televize

M
Nobilita

ústecký kraj

Středočeský úřad vlády

Vlastní značkový výrobek

OPERA

TOTALFILM

DENÍK

A2

ARARAT

Consulting

EBIAC

Nilson

ARTECA

PRESSKIT

Tagline:

I KŘIVÝ STROM DÁVÁ STÍN.

Celovečerní dokumentární film Dajori vypráví příběh rodiny Hučkových, která žije obyčejným životem v příhraničním Varnsdorfu.

Marie se rozhodne pomoci mladší sestře Ivetě, která skončila se svými devíti dětmi na ulici. Dvouletá Anabel a devítiletý Samuel se tak ocitají v pěstounské péči Marie a Enrica. Snímek v následujících třech letech zaznamenává zásadní rodinné události a vztahy.

Sledujeme Mariinu snahu dávat Samovi a Anabel najevo mateřskou lásku, ale současně je vychovávat podle svých představ.

Navíc Samuel zrovna vstupuje do puberty, a tak Marie při jeho výchově čelí nejedné výzvě...

Observační dokument režisérů Martina Páva a Nicolase Kourka je výsledkem tří let natáčení v rodině Hučkových v severočeském Varnsdorfu. Novinář Markus Pape v roce 2021 oslovil redakci A2 kulturního čtrnáctideníku, kde Nicolas Kourek pracuje, a informoval o náhlém vystěhování několika romských rodin ve Varnsdorfu. Martina Páva a Nicolase Kourka téma zaujalo, rozjeli se tedy do Varnsdorfu a situaci u Hučkových, kteří u sebe ze dne na den ubytovali přes 17 lidí, začali sledovat s kamerou. Marie si již během prvních návštěv oblíbila dvojici režisérů a přijala ji do své široké rodiny. Díky tomuto blízkému vztahu sledujeme radosti i nesnáze v rodině Marie a Enrica, kteří se snaží zajistit normální chod rodiny a výchovu vlastních dětí i dětí v pěstounské péči. Jejich snaha o fungování naráží na mnohá úskalí, která většinová společnost jen z malé části přisuzuje absenci systémových řešení a dlouhodobě je klade na bedra příslušníků menšiny takzvaně nepřizpůsobivých občanů.

Film Dajori bude mít světovou premiéru na letošním 28. ročníku Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava.

Film Dajori získal záštitu Předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Markéty Pekarové Adamové a záštitu Vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Lucie Fukové.

“Moje představa o filmu byla zpočátku jiná. Chtěl jsem vytvořit spíš publicistický nebo investigativní formát - pracuji v novinách, a proto k takovému přístupu více tíhnu. Ale zkušenosti s rodinou Hučkových a z natáčení mě rychle přesvědčily o tom, že daleko zajímavější, než určovat, kdo je dobrý a kdo špatný, je ukazovat ty malé, obyčejné věci. V nich je daleko větší síla. Uvědomil jsem si, že poetika, kterou ve filmu máme, může sdělit daleko víc než nějaká data a čísla,”

**komentuje vznik snímku Dajori jeho spoluautor
a režisér Nicolas Kourek.**

“Zásadní bylo, že jsme v průběhu natáčení s Nicolasem byli partneři a během prvního týdne natáčení jsme se rodině vyoutovali. Profesně bylo fajn, že jsme byli velmi flexibilní. Tím, že jsme byli jen dva, tak jsme si rozdělili funkce - já jsem byl za kamerou, on zastával zvuk. Zvládali jsme také rychle měnit plány a vyrazit na natáčení. Když se k nám pak přidal Adam Bláha jako zvukař, byl jsem dál za kamerou a Nicolas naváděl moji pozornost, když se dělo něco zajímavého, co bylo třeba točit,”

**říká režisér Martin Páv k natáčení a spolupráci
s Nicolasem Kourkem.**

**Jan Bodnár, producent filmu, chce snímkem Dajori otevřít
ve veřejném prostoru hned několik zásadních témat:**

“Jedním z nejpodstatnějších je určitě zlepšení podmínek pěstounů. Na postavě naší hlavní hrdinky Marie vidíme, jak náročná péče o příbuzné někdy může být a jaké jsou její limity. Film ale přináší i další témata - od strastí dospívání přes redefinování pojmu rodina až po silnou výpověď o společenské úloze (romských) žen.”

“Dajori je příběhem rodiny se všemi jejími běžnými starostmi i strachy při výchově dětí a s leckdy úsměvnými situacemi manželského soužití. Především ale tento film naborává mnohé stereotypy o Romech, které jsme načerpali jen z krátkých zpráv z médií. Zavítejme tedy prostřednictvím tohoto filmu na návštěvu rodiny a domácnosti Hučkových,”

zve diváky do kina producentka filmu Jarmila Poláková.

Rozhovor s Martinem Pávem, režisérem dokumentárního filmu Dajori

Jak jsi se vlastně dostal k tématu filmu Dajori?

Doslechli jsme se s Nicolasem o tom, že v rodině Hučkových se děje zajímavá situace a rozhodli jsme se ji začít sledovat. Mohli jsme se za nimi rovnou rozjet a záhy nato jsme začali natáčet. Měl jsem výhodu, že jsem dostal profi kameru za film Vlci na hranicích jako cenu za Zvláštní uznání poroty na Mezinárodním filmovém festivalu Ji.hlava.

U všech svých předchozích filmů jsem měl vždy silný autorský záměr, vymyšlený, propracovaný a připravený koncept. S Dajori to ale bylo jinak - tady jsme vlastně vždy čekali na to, co se stane. Jedním z nejzásadnějších momentů například bylo, když jsme se od Marie dozvěděli, že jsou u ní Anabelka se Samuelem. Okamžitě jsme se k Hučkovým rozjeli a měli jsme možnost zachytit počáteční autentické emoce hlavních protagonistů. V tu chvíli jsem si uvědomil, že to nejsilnější jsou oni a že není nutné hrát si na nějaké velké autorství. Bylo třeba s nimi prostě být a mít možnost dostávat se stále hlouběji. Ta situace mě donutila úplně změnit perspektivu a tvůrčí přístup, na které jsem byl do té doby zvyklý.

Podstatné také bylo, že nás přijala Marie. My jsme s Nicolasem oba takoví "mamánci", naše mámy jsou pro nás hodně důležité. Takže Marie pro nás svým způsobem od začátku znamenala totéž - viděli jsme v ní mámu, zároveň jsme si ji oblíbili a ona nás. Jezdili jsme za ní a u toho jsme si užívali ten luxus, že můžeme zároveň natáčet. Marie je prostě zásadní postava a navíc protagonistka, vůči které máme takové synovské pocity. Zároveň se postupně objevovaly další dějové motivy. Od začátku byla cítit jasná dramatická situace, která příběh neustále posouvala dopředu.

Jaká byla role Varnsdorfu ve filmu?

Ve Varnsdorfu je spousta budov, které upozorňují na to, že se kdysi jednalo o bohaté město. Některé budovy jsou krásně opravené, jiné jsou v dezolátním stavu. Důležitou součástí veřejného prostoru města jsou časté nápisy "Na prodej". Měli jsme představu, že město budeme odhalovat prostřednictvím Samuela - že buď on sám, nebo spolu s kamarády si budou prohlížet zchátralé domy. Samuel ve filmu ale velmi

brzy opouští období raného dětství a o tyto dobrodružné výpravy nejevila příliš velký zájem, takže linka chátrajících městských objektů zůstala spíš na papíře. Úžasná byla ale první lokace - nádražní domek na kraji Varnsdorfu, těsně u hranic, který měl výraznou symbolickou rovinu. Tehdy opravdu prostředí hrálo důležitou roli. Ale potom, když se příběh vyvinul dál a tohle prostředí jsme opustili, zjistili jsme, že z materiálu, který jsme tam natočili, bude nějakých 10 minut na začátku filmu. Město jako celek tedy pro film nemělo úplně zásadní roli. Objevovali jsme ho spíš prostřednictvím míst, kde rodina bydlela a vždy to přineslo něco nového.

Jak se ti pracovalo v režisérském tandemu?

Zásadní bylo, že jsme v průběhu natáčení s Nicolasem byli partneři a během prvního týdne natáčení jsme se rodině vyoutovali. Pro mě obecně, když něco natáčím, je důležité být otevřený vůči protagonistům - když oni mně sdělují něco ze svého života, tak já jim také musím mít co sdělit. Marie třeba zrovna řešila nějaký problém s Enricem a nám už bylo s Nicolasem hloupé tvářit se, že jsme dva nezaujatí pozorovatelé. Už bylo na místě říct, že jsme pár a že se taky někdy navzájem štveme. Nakonec to byl jeden z nejhezčích večerů, velmi sbližující. Všichni byli nadšení, že jsme se jim otevřeli a vlastně i to, že my i oni jsme menšina, nás hodně spojilo. Maruška nás měla od začátku ráda a my jsme se jí občas svěřovali, když jsme měli nějaké problémy. Moje babička třeba v té době chytla těžký covid a moje mamka s ní byla doma a vypadalo to, že babi to do dalšího dne nedá. Seděli jsme zrovna u Hučků ve více lidech a Nicolas navrhnul, abychom se všichni pomodlili za babičku. Byl to další silný moment, který nás nějakým způsobem spojil.

Profesně bylo fajn, že jsme s Nicolasem byli hodně flexibilní. Tím, že jsme byli jen dva, tak jsme si dokázali rozdělit funkce - já jsem byl za kamerou, on zastával zvuk. Mohli jsme okamžitě přijet, když se Anabelka a Samuel najednou ocitli u Marie. Dokázali jsme také rychle měnit plány a vyrazit na natáčení. Na Enricovu oslavu narozenin jsme jeli rovnou z letiště. Přiletěli jsme z Keni a rovnou jsme jeli do Varnsdorfu. Od Marie jsme věděli, že pro Enrica chystá překvapení a to jsme si nemohli nechat ujít. Když se k nám pak přidal Adam Bláha jako zvukař, byl jsem dál za kamerou a Nicolas naváděl moji pozornost, když se dělo něco zajímavého, co bylo třeba točit.

Jak se vám spolupracovalo s producentem Janem Bodnárem?

Honza jako producent je ve svém přístupu velmi podporující a motivující. Vybral jsem si ho také proto, že má zkušenost s romskými tématy.

Ponechával nám velkou tvůrčí svobodu, byl otevřený i výraznějším tvůrčím nápadům. Rozhovory, které jsme s ním vedli, byly především ve vývojové fázi filmu zásadní. Hodně si rozumíme v tom, jak chceme dělat filmy a já jsem od začátku neměl pochybnosti o tom, že tenhle film bude u Honzy v dobré péči. Také společně s Nicolasem oceňujeme synergii mezi oběma producenty Dajori - Honzou Bodnárem a Jarmilou Polákovou. Baví nás jejich interakce, která reflektuje jejich generační rozdíl, životní zkušenosti i producerský přístup.

Rozhovor s Nicolasem Kourkem, režisérem dokumentárního filmu Dajori

Kdy jsi se rozhodl, že chceš točit s rodinou Hučkových?

Ani já, ani Martin jsme nikdy nechtěli točit film o Romech. Podle mě je důležité říct, že to nikdy nebylo naše téma, respektive mysleli jsme si, že toto téma je u nás už dostatečně zpracované. Že už se nedá vymyslet nic nového a je hodně lidí, kteří se mu věnují. Nicméně, po několika rešerších jsme zjistili, že věci, které dosud vznikly, jsou si hodně podobné a že stále ještě je v tomto tématu co objevovat.

Moje představa o filmu byla zpočátku jiná. Chtěl jsem vytvořit spíš publicistický nebo investigativní formát - pracuji v novinách, a proto k takovému přístupu více tíhnu. Ale zkušenosti s rodinou Hučkových a z natáčení mě rychle přesvědčily o tom, že mnohem zajímavější než ukazovat, kdo je dobrý a kdo špatný, je ukazovat ty malé, obyčejné věci. V nich je daleko větší síla. Uvědomil jsem si, že poetika, kterou ve filmu máme, může sdělit daleko víc než nějaká data a čísla.

Jak se k vám to téma tedy vlastně dostalo?

Novinář Markus Pape v roce 2021 oslovil redakci A2 kulturního čtrnáctideníku, kde pracuji, a informoval nás o náhlém vystěhování několika romských rodin ve Varnsdorfu. Nás s Martinem to téma zaujalo, zároveň jsme už nějakou dobu hledali společný námět. Rozjeli jsme se proto do

Varnsdorfu a už jsme neodjeli. Situaci u Hučkových jsme se rozhodli začít okamžitě sledovat i s kamerou.

Jaké téma bys vlastně chtěl prostřednictvím Dajori přinést do veřejného prostoru?

Původně to byla nesnášenlivost, nenávist, diskriminace a obchod s chudobou. Ale posléze z toho vzešlo něco jiného. Já bych si přál, aby film ukázal lidem, jak žijí obyčejné romské rodiny, jak vychovávají děti, jaké mají sny, co prožívají. Mám pocit, že většinová společnost tuhle minoritu hodně paušalizuje a generalizuje. Snažili jsme se ukázat, že jsou to obyčejní lidé, kteří zažívají úplně stejné věci jako my. Kdyby Hučkovi byli bílá rodina, tak už o nich píšou všemožná média jako o hrdinech - jak se starají o děti svých příbuzných a jak je to náročné. Ale jakmile jsou to Romové, tak to vlastně nikoho nezajímá. Říkáme si, že si za to můžou sami. Zároveň jsme ve filmu kritičtí. Každý z nás má svoje chyby, včetně Hučkových, ale důležité je sledovat, zda jsou schopni svoje nedostatky reflektovat a poučit se z nich či nikoliv. Chceme hledat odpovědi na to, proč jsou věci tak jsou a více se k nim přiblížit. Protože bez toho se bude všechno jen zhoršovat.

Proč by na Dajori měli přijít diváci do kina?

Dajori je dokument, který promlouvá filmovou řečí, což je podle mě důležité. Dokument a film jsou často vnímány jako dvě odlišné věci, ale to mnohdy není pravda. I dokument je autorský film, který vypráví vždy jen určitou část příběhu. Nezobrazuje celý život - i když je to observační dokument, nikdy se do něj nevejde vše. My se v Dajori zaměřujeme převážně na výchovu, mateřství a lásku, což jsou témata, která známe všichni. I když děti nemáme, tak mateřství řešíme, výchovu jsme každý nějakou zažili a lásku asi všichni hledáme. Zároveň si myslím, že i když je Dajori film o Romech, tak na to po pár minutách zapomínáme. Je to vlastně něžné drama o určitých českých realitách.

Jak se ti spolupracovalo v režisérském tandemu?

My jsme museli pracovat v tandemu už jen kvůli financování. Ten film jsme začali dělat vlastně na koleni. Martin se zhostil kamery a já jsem se musel naučit dělat zvukaře. Rok a půl jsme jezdili jen ve dvou a v dost punkových podmínkách jsme zaznamenávali dění. Což nám ale na druhou stranu umožnilo intimní přístup do rodiny. Čím méně je lidí ve

štábu, tím snáz se tam člověk pohybuje. Mohli jsme si tedy dovolit vlastně být přítomni i v nepříjemných situacích a nemuseli jsme téměř nic inscenovat.

Nám s Martinem se spolu pracuje výborně. Myslím, že i když jsme se dlouhou dobu tak trochu dohadovali, čím ten film má být, ve výsledku jsme vždy jeden dali na druhého. Máme stejné vidění světa i v tom, že máme raději filmové vyprávění a dáváme mu přednost.

Jaký vztah jste si vlastně s Hučkovými vybudovali?

Myslím, že pro Marii s Enricem bylo důležité, že za nimi jezdí lidé, kteří je vyslechnou a kterým mohou říct, jaké řeší problémy. Vyslechli jsme je, ale zároveň si troufám říct, že jsme se k nim nechovali paternalisticky nebo povýšeně. Bavili jsme se s nimi s respektem a úctou v přátelské rovině. Když se nám ale něco nelíbilo, tak jsme jim to vždy na rovinu řekli. To samé platilo o nich směrem k nám.

Co tě nejvíce zaujalo v rodině Hučkových?

Primárně jde o to, že rodina je na prvním místě za jakýchkoliv okolností. I když by bylo někdy logické a možná i správné nějakému členu rodiny neposkytnout pomoc, tak to u Romů neexistuje. V majoritě se to naopak děje daleko častěji. My jsme individualisti a umíme si spočítat, že nás například řešení problému příbuzných zabrzdí v našem vývoji nebo to nějak omezí naše pohodlí. To oni vůbec neznají. Proto jsou vlastně pořád ve spirále chudoby a špatně se z ní dostávají ven. Jejich rodiny jsou velké, rozvětvené a většinou je tam někdo, kdo má problémy. Takže oni opravdu můžou lézt po žebříku jen tak vysoko, kam dosáhne nejslabší člen celé rodiny.

V majoritě za pomoc víc děkujeme a víc se cítíme trapně, že pomoc potřebujeme. A potom se snažíme revanšovat. To u Romů naopak vůbec nefunguje. U nich je pomoc v rodině normální, oni jsou na to zvyklí, ale to potom samozřejmě může vytvářet jejich problémy.

Uvědomil sis při natáčení i limity zažitých stereotypů?

Často, i když chceme pomáhat, narážíme na svoje limity, na předsudky a stereotypy. Abychom mohli účinně pomáhat a aplikovat svoje metody a představy, je třeba vrátit se o 100 kroků zpátky. Především je třeba začít u dospělých a ne u dětí, to je třeba si uvědomit. Protože jsou to dospělí, kteří vychovávají děti. My dva s Martinem jsme bezdětní, takže

výchova pro nás není to zásadní téma. Samozřejmě ho také řešíme, ale vnímáme ho jinak. Řešíme svoje rodiče, ale neřešíme vlastní rodičovství, takže máme možnost nahlédnout to jinak. Volíme úplně jiná slova, jiný jazyk, jiný tón.

Rozhovor s Janem Bodnárem, producentem filmu

Proč jsi se rozhodl pustit se producentsky právě do tohoto filmového projektu - bylo to kvůli autorské dvojici režisérů nebo kvůli tématu?

Motivací bylo jak téma, tak osobnost obou režisérů. S Martinem jsem spolupracoval dříve na pár menších věcech, ale vždy jsem byl fanoušek jeho celovečerních dokumentů a přál jsem si s ním taky nějaký natočit. S Nicolasem jsme se sice poznávali postupně, ale troufám si tvrdit, že v průběhu let a výroby filmu jsme se my tři stali sehraným týmem. Zásadní pro mě ale bylo i téma filmu. Dajori je dalším audiovizuálním příspěvkem mě jako producenta do členité mozaiky romské kultury a identity, ale zároveň přichází s tématem a přístupem, který zasahuje širší společenský kontext. Po filmech Jak jsem se stala partyzánkou (2021) nebo O baripen - Odkaz Eleny Lackovej (2023), které jsem produkoval, navazují na typ projektů, ve kterých se snažím dát prostor tématům spojeným s romským etnikem a kulturou i etnických menšin obecně, jež nejsou běžně v naší kinematografii a médiích zastoupena. Příběh Marie Hučkové a její rodiny z Varnsdorfu je vhodným námětem pro reprezentaci Romů z jiného pohledu, než na jaký jsme běžně zvyklí a společně s poetikou a autorským přístupem naší režisérské dvojice věřím, že dal vzniknout originálnímu dokumentárnímu dílu.

Jaké téma bys chtěl tímto filmem přinést do veřejného prostoru?

Těch zásadních témat přináší náš film hned několik. Tím nejpodstatnějším, které se nabízí na první dobrou, je určitě zlepšení podmínek pěstounů. Film je sondou do života rodiny, která se vlivem nepříznivých okolností musí přeuspořádat a znovu se naučit společně fungovat. Na postavě Marie můžeme reflektovat, jak náročná péče o příbuzné někdy může být a jaké jsou její limity. Celý film je pro mě především o překonávání potíží, které vám mnohdy nevědomky může způsobovat

nejvíce vaše nejbližší okolí. Film ale přináší i další témata; od strastí dospívání přes redefinování pojmu rodina až po silnou výpověď o společenské úloze (romských) žen.

Jaké jsou další plány s filmem?

Určitě doporučuji divákům sledovat sociální sítě a web filmu. S tvůrci a protagonisty filmu chystáme speciální sérii projekcí po celé republice, kdy i ve spolupráci s odborníky a neziskovými organizacemi chceme vytvořit platformu pro otevřenou diskuzi a reflektovat v ní hlavní témata našeho příběhu. A samozřejmě doufáme i v úspěšný zahraniční festivalový život filmu.

Rozhovor s Jarmilou Polákovou, producentkou filmu

Na letošním ročníku KVIFF jste byla uvedena do producentké síně slávy. Jak do pestré a bohaté mozaiky filmů vaší společnosti Film&Sociologie zapadá Dajori?

Úplně přesně. V naší filmografii máme několik snímků, jejichž hrdiny jsou Romové a natáčení bylo vždy velmi zajímavé, zejména pro jejich vstřícnost a otevřenost. Prvním filmem v roce 1992 bylo Stěhování osady režiséra Viliama Poltikoviče – natáčení probíhalo na Slovensku v obci Žehra a na stejné místo jsme se vrátili v roce 2009 a vznikl zde film Romský král. Už název napovídá, že se život Romů změnil. Jedno z nejzajímavějších natáčení pak bylo pro film Jak jsem se stala partyzánkou režisérky Very Lackové, která v archivech vypátrala romské odbojáře, kteří se zúčastnili protifašistického odboje za druhé světové války. Jedním z nich byl její pradědeček.

Proč by podle vás měli na Dajori přijít diváci do kina?

Dajori je příběhem rodiny Hučkových se všemi běžnými starostmi a strachy při výchově dětí a s leckdy úsměvnými situacemi manželského soužití. Především ale tento film nabourává mnohé stereotypy o Romech, které jsme načerpali z krátkých zpráv z médií. Většina z nás „bílých“ sleduje život Romů z povzdálí. Pojdme prostřednictvím toho-

to filmu na návštěvu do rodiny a domácnosti Hučkových. Na některých projekcích Dajori se také budete moci osobně setkat a popovídat si přímo s našimi hlavními protagonisty - Marií, Enricem a Samem.

Jak se vám na filmu spolupracovalo s mladou generací tvůrců?

Film vznikl více než tři roky a tak se samozřejmě objevily i nějaké starosti, ale užili jsme si hlavně tvůrčí radosti! V průběhu natáčení vždy přicházejí různá překvapení, těch pozitivních bylo ale u tohoto filmu víc. Myslím, že jsme se dobře doplňovali a vzájemně se něco naučili. Doufám, že i oni to tak hodnotí. Jednoduše řečeno, spolupráce s tímto týmem byla prostě skvělá!

Režie: **Martin Páv, Nicolas Kourek**
Scénář: **Martin Páv, Nicolas Kourek**
Dramaturgie: **Ivana Pauerová Miloševič, Jakub Režný**
Kamera: **Martin Páv**
Producenti: **Jan Bodnár, Jarmila Poláková**
Zvuk: **Adam Bláha, Nicolas Kourek**

Česká televize
Kreativní producentka ČT: **Martina Šantavá**
Vedoucí Filmového centra: **Helena Uldrichová**
formát: **DCP, HD file**
stopáž: **87 min**

premiéra ČR: **14. 11. 2024**
distributor ČR: **Artcam**

Informace:
originální název: **Dajori**
anglický název: **Dajori**
rok výroby: **2024**
jazyk: **český**
titulky: **anglické**
země vzniku: **Česká republika**

galerie

galerie

galerie

galerie

galerie

galerie

Film vyrobil:

film&
sociologie

Koproducenti:

Film byl podpořen:

Záštita:

Mediální partneři:

Partneři:

Distributor:

Producent:

Jan Bodnár

jan.bodnar@gnomonfilm.cz

+420 774 986 820

Kontakty pro média:

Lucie Medková

medkova@p2m.cz

+420 603 759 360

Klára Vorlíčková

vorlickova@p2m.cz

+420 776 459 208